

Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi

&

Akademisyen/Avukat Dr. Ahmet Cemal RUHİ
Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ÇOCUK HUKUKU **(Ders Kitabı)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX

BİRİNCİ BÖLÜM ÇOCUK HUKUKU VE ÇOCUK HAKLARININ ÖNEMİ, KONUSU, KAYNAKLARI VE HUKUK SİSTEMİNDEKİ YERİ

I. ÇOCUK HUKUKU VE ÇOCUK HAKLARININ ÖNEMİ	1
A. Çocuk Hukuku ve Çocuk Haklarının Önemi	1
B. Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları Kavramları.....	2
1. Çocuk Hukuku Kavramı	2
2. Çocuk Hakları Kavramı.....	4
II. ÇOCUK HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ.....	5
A. Çocuğun Yararının Önceliği	5
B. Kamusalılık	7
C. Düzenleme Serbestîsinin Bulunmaması ve Şekilcilik	7
D. Güçsüzlerin Korunması.....	8
III. TÜRK HUKUKUNDA ÇOCUK HAKLARI.....	8

IV. ULUSLARARASI HUKUKTAKİ GELİŞMELER.....	15
A. Genel Olarak.....	15
B. Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi.....	17
1. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin Temel Yaklaşımları	18
2. Çocuk Hakları Sözleşmesinin Yapısı ve Temel Amacı	19
3. Çocuk Hakları Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Denetimi.....	20
V. ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN GENEL İLKELERİ	21
A. Genel Olarak.....	21
B. Ayrımcılık Yasası.....	21
C. Çocuğun Yaşama ve Gelişme Hakkı.....	22
D. Çocuğun Yüksek Yararına Öncelik Tanınması.....	24
E. Çocuğun Görüşlerinin Dikkate Alınması ve Katılım Hakkı	26
F. Çocukların Görüşlerini Ortaya Koyma Hakkı	27
G. Çocukların Görüşlerini Serbestçe İfade Etme Hakkı.....	27
H. Çocukların Kendilerini Etkileyen Konular ve Sorunları Öğrenme Hakkı	27
VI. SÖZLEŞMENİN ÇOCUKLARA TANIDIĞI HAKLAR.....	28
A. Genel Olarak.....	28
B. Çocuğun Kişisel Hakları ve Özgürlükleri (Medenî Haklar) ..	28
C. Çocuğun Ailesi Tarafından veya Ailesi Dışındaki Bakım Ortamlarında Yetiştirilme ve Koruma Hakkı	29
1. Çocuğun Ana Babası Tarafından Yetiştirilme Hakkı.....	29
2. Çocuğu Ana Babadan Ayırma Yasası	29
D. Çocuğun Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakları.....	30
1. Engelli Çocukların Hakları.....	30
2. Çocuğun Sağlık Hakkı.....	31
3. Çocuğun Sosyal Güvenlik ve Uygun Yaşam Standartlarına Sahip Olma Hakkı.....	31
4. Çocuğun Eğitim Hakkı.....	32
5. Çocuğun Oyun, Dinlenme, Boş Zaman Değerlendirme Hakkı.....	33

E. Özel Durumdaki Çocukların Korunma Hakları.....	33
1. Sığınmacı Azınlık ve Yerli Halklara Mensup Çocukların Hakları.....	33
2. Çocuğun Ekonomik Sömürü Aracı Olmaktan Korunması.....	34
3. Çocuğun Uyuşturucudan Korunma Hakkı.....	35
4. Çocuğun Cinsel Sömürüden Korunma Hakkı	35
5. Çocuğun Kaçırılma, Satılma ve Fuhuştan Korunma Hakkı	36
6. Suça Sürüklenmiş Çocukların Korunma Hakkı.....	36
7. Savaş Ortamındaki Çocukların Korunma Hakkı	38
a. Genel Olarak.....	38
b. Lahey Sözleşmesinin Niteliği ve Amacı.....	39
c. Çocuk Hukuku ve Çocuk Haklarının Önemi ve Hukuk Sistemindeki Yeri.....	40
d. Lahey Sözleşmesi Kapsamına Giren Çocuklar	40
e. Lahey Sözleşmesine Göre “Kanuna Aykırılık”	41
f. Lahey Sözleşmesine Göre “Koruma Hakkının” Kapsamı	41
g. Lahey Sözleşmesine Göre Çocuğun Mutad Meskeni.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK MEDENİ KANUNUNDA ÇOCUKLARIN HUKUKÎ DURUMU VE HAKLARI ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ, NİŞANLANMASI VE EVLENMESİ

§ 1. HUKUKTA ÇOCUK	43
I. HUKUKTA ÇOCUK KAVRAMI	43
A. Genel Olarak.....	43

II. GENEL OLARAK ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ.....	44
A. Kişilik Kavramı.....	45
B. Gerçek Kişiler.....	45
C. Ceninin Durumu.....	48
D. Henüz Ana Rahmine Düşmemiş Olanların Hukuki Durumu.....	51
E. Kişiliğin Sona Ermesi.....	52
1. Genel Olarak Ölüm.....	52
2. Cesedin Hukukî Durumu.....	53
3. Ölüm Olayının İspatı.....	54
4. Ölüme Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	55
F. Gaiplik Kararı.....	55
1. Genel Olarak.....	55
2. Gaiplik Kararı İsteyebilmek İçin Gerekli Şartlar.....	56
a. Ortadan Kaybolma.....	56
b. Uzun Zamandan Beri Haber Alınamaması.....	56
3. Gaiplik Kararı İstemeye Yetkili Olanlar.....	56
4. Gaiplik Kararı ve Sonuçları.....	57
5. Gaipliğin Miras Hukukuna İlişkin Sonuçları.....	58
6. Gaipliğin Aile Hukukuna İlişkin Sonuçları.....	58
7. Gaiplik Kararının Hükümsüz Olması.....	59
III. EHLİYET ÇEŞİTLERİ.....	59
A. Hak Ehliyeti.....	59
B. Hak Ehliyetinin Temel İlkeleri.....	60
C. Fiil Ehliyeti.....	60
1. Fiil Ehliyetinin Çeşitli Görünümleri.....	61
a. Hukuka Uygun Fiillerde Bulunabilme Ehliyeti.....	61
b. Hukukî İşlem Ehliyeti.....	61
c. Hukuki İşlem Benzerlerinde ve Yönetilmesi Gereken İrade Beyanlarına Muhatap Olma.....	61
d. Hukuka Aykırı Fiiller Açısından Fiil Ehliyeti.....	62

2. Fiil Ehliyetinin Şartları	62
a. Ayırt Etme Gücüne Sahip Olma	62
aa. Ayırt Etme Gücünü Ortadan Kaldıran Sebepler.....	63
aaa. Yaş Küçüklüğü	63
bbb. Akıl Hastalığı	63
ccc. Akıl Zayıflığı.....	63
ddd. Sarhoşluk.....	63
eee. Benzer Sebepler.....	64
b. Ergin Olmak	64
aa. Normal Erginlik.....	64
bb. Evlenme İle Kazanılan Erginlik	65
cc. Mahkeme Kararıyla Erginlik.....	65
c. Kısıtlı Olmamak	66
aa. Kısıtlanma Sebepleri.....	66
aaa. Akıl Hastalığı ve Zayıflığı.....	67
bbb. Savurganlık, Alkol veya Bağımlılık, Kötü Yaşama Tarzı, Kötü Yönetim.....	67
aaaa. Bir yılı aşan mahkûmiyet kararı.....	67
bbbb. İlgilinin Talebi.....	67
d. Kısıtlanmanın Etkisi.....	67
IV. ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİNİN KORUNMASI	68
A. Çocuğun Kişilik Hakkı.....	68
B. Çocuğun Kişisel Değerleri	69
1. Maddî Kişilik Değerleri	69
a. Hayat ve Sağlık.....	69
b. Vücut Bütünlüğü	72
2. Manevî Kişilik Değerleri.....	73
3. Yaşam Alanları	74
a. Ortak Yaşam Alanı	74
b. Özel Yaşam Alanı.....	74
c. Sır Alanı	75
4. İsim Üzerindeki Hak.....	76

a.	Çocuğun Öz adı Bakımından Getirilen Sınırlamalar	77
b.	Çocuğun Soyadı Bakımından Öngörülen Değişiklikler	78
5.	Resim Üzerindeki Hak	82
6.	Şeref ve Haysiyet	83
V.	ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİNİN KORUNMASI	85
A.	Genel Olarak	85
B.	Kişilik Hakkına Saldırı Durumunda Kişiyi Tanınan Başlıca Hukukî İmkânlar	86
1.	Genel Olarak	86
a.	Türk Medeni Kanunu'nun 346 vd. Hükümleri Çerçevesinde Çocuğun Kişiliğinin Korunması	86
b.	Koruma Önleminin Koşulları	88
aa.	Çocuğun Menfaati ve Gelişmesi Tehlikeye Düşmüş Olmalıdır	88
bb.	Ana ve Baba Tehlikeye Çare Bulamamış Olmalıdır	89
c.	Ana ve Babanın Tehlikeye Güçleri Yetmemiş Olmalıdır	89
aa.	Koruma Önleminin Konusu	89
d.	Türk Medeni Kanunu'nun 347 vd. Hükümleri Çerçevesinde Çocuğun Kişiliğinin Korunması	90
aa.	Çocuğun Yerleştirilmesi	91
bb.	Aile Yanına Yerleştirme	92
cc.	Kuruma Yerleştirme	93
2.	Velayetin Kaldırılması	94
a.	Genel Olarak	94
3.	Velayetin Kaldırılması Koşulları	99
a.	Velayet Görevinin Gereği Gibi Yerine Getirilememesi	99
b.	Ana ve Babanın İlgisizliği ve İhmalkârlığı	101
c.	Kısıtlılık	102

d. Ana ve Babanın Yeniden Evlenmesi.....	103
4. Velayetin Kaldırılmasının Sonuçları.....	104
C. Çocuğun Kişilik Hakkının TMK m. 24-25 kapsamında Korunması.....	105
1. Genel Olarak.....	105
2. Saldırıya Son Verilmesi Davası.....	106
3. Saldırının Hukuka Aykırılığının Tespiti	106
4. Saldırı Tehlikesinin Önlenmesi	106
5. Maddi Tazminat Davası	107
6. Manevi Tazminat.....	107
7. Kişilik Hakkına Saldırı Neticesinde Elde Edilen Kazancın İadesi	108
D. Durumun Değişmesinin Koruma Önlemlerine Etkisi.....	108
VI. TÜRK CEZA KANUNUNA GÖRE ÇOCUK.....	109
§ 2. ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI.....	111
I. NİŞANLANMANIN KURUCU UNSURLARI	111
A. Karşılıklı Evlenme Vaadi	111
B. Tarafların Farklı Cinsten Olması	112
II. NİŞANLANMANIN GEÇERLİLİK ŞARTLARI VE HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	112
A. Nişanlanma Ehliyeti	112
1. Tam Ehliyetsizler.....	112
2. Sınırlı Ehliyetsizler.....	112
B. İrade Beyanındaki Sakatlıklar	113
III. NİŞANLANMANIN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI	114
A. Maddi Tazminat.....	114
B. Manevi Tazminat.....	114
C. Hediyelerin Geri Verilmesi	115
§ 3. ÇOCUĞUN EVLENMESİ.....	116
I. GENEL OLARAK	116

II. EVLENMENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ İÇİN ARANAN ŞARTLAR.....	116
A. Genel Olarak.....	116
B. Evlenme Ehliyeti.....	117
1. Evlenme Ehliyetinin Koşulları.....	117
a. Olağan Evlenme Yaşı	117
b. Olağanüstü Evlenme Yaşı	118
2. Ayırt Etme Gücü.....	118
III. EVLENMENİN KURULMASINA İLİŞKİN ŞEKLİ NİTELİKTEKİ ŞARTLAR.....	119
A. Evlenme Töreninin Aslı Şartları	119
1. Nişanlıların İradelerini Karşılıklı Olarak Açıklamaları.....	120
2. Evlenmenin Yetkili Memur Önünde Yapılması.....	120
B. Evlenme Töreninin Tali Şartları	121
1. Evlenmenin Kanun'un Belirttiği Yerde Yapılması	121
2. Tanıkların Katılması.....	121
3. Evlenmenin Açık Olarak Yapılması.....	122
4. Evlenmenin Sözlü Yapılması.....	122
C. Evlenme Töreninde Şekle Uymamanın Sonuçları	122
D. Evlenmeden Sonraki İşlemler	123
1. Aile Cüzdanı Verilmesi	123
2. Evlenmenin Nüfus İdaresine Bildirilmesi	123
3. Evlendirme Aile Kütüğüne Tescil Edilmesi	123
4. Savcılığa Bildirme.....	124
IV. EVLENME ENGELLERİ.....	124
A. Kesin Evlenme Engelleri	124
1. Hısımlık	124
a. Kan Hısımlığı.....	125
b. Kayın Hısımlığı	125
c. Evlatlık İlişkisi.....	126

2. Önceki Evlilik.....	126
3. Akıl Hastalığı.....	127
B. Kesin Olmayan Evlenme Engelleri.....	127
1. Bekleme Süresi	127
2. Bulaşıcı Hastalıklar.....	128
V. EVLENMENİN YOKLUĞU.....	128
A. Evlenmenin Ayır Cinsten Kişiler Arasında Yapılmamış Olması	128
B. Evlenmenin, Evlendirme Memuru Önünde Yapılmamış Olması	129
C. İki Tarafın Evlendirme Memuru Önünde Hazır Olmamları	129
D. Evlenmenin Yokluğunun Sonuçları.....	129
VI. EVLİLİĞİN BUTLANI	130
A. Genel Olarak.....	130
B. Mutlak Butlan Sebepleri.....	130
1. Eşlerden Birinin Evlenme Sırasında Evli Olması.....	131
2. Eşlerden Birinin Evlenme Sırasında Sürekli Olarak Ayırt Etme Gücünden Yoksun Olması	131
3. Akıl Hastalığı.....	131
4. Eşler Arasında Evlenmeye Engel Olacak Derecede Hısımlığın Bulunması (TMK. m. 145 b. 4).....	132
C. Nisbi Butlan Sebepleri	132
1. Ayırt Etme Gücünden Geçici Yoksunluk (TMK. m. 148).....	132
2. İrade Sakatlıkları	132
a. Hata.....	132
b. Hile (TMK. m. 150)	133
c. Tehdit (Korkutma).....	133
d. Yasal Temsilcinin İzninin Olmaması	134

VII. BUTLAN DAVALARI.....	134
A. Davaların Hukukî Niteliği.....	134
B. Davaların Tarafları.....	134
1. Davacı.....	134
2. Davalı.....	134
C. Dava Hakkının Sınırlandırılması veya Ortadan Kalkması ...	134
D. Nisbî Butlan Davasının Tarafları.....	135
1. Davacı.....	135
2. Davalı.....	135
3. Dava Hakkının Sona Ermesi.....	136
E. Davalarda Yargılama Usulü.....	136
F. Çocuklar Yönünden.....	136
G. Eşler Yönünden	136
H. Evliliğin Butlanını Gerektirmeyen Haller.....	137
§ 4. BOŞANMA.....	138
I. ÖZEL BOŞANMA SEBEPLERİ.....	138
A. Zina	138
1. Şartları.....	138
a. Evli Olma.....	139
b. Eşinden Başka Bir Kimse ile Cinsel İlişkide Bulunma.....	139
c. Kusurlu Olma	139
2. Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Sebepler	140
a. Af.....	140
b. Hak Düşürücü Sürenin Geçmesi.....	140
B. Hayata Kast, Pek Kötü veya Onur Kırıcı Davranış.....	140
1. Tanımı.....	140
a. Hayata Kast.....	140
b. Pek Kötü Davranış.....	141
c. Onur Kırıcı Davranış.....	141
2. Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Sebepler	141

a. Af.....	141
b. Hak Düşürücü Sürenin Geçmesi.....	141
C. Suç İşleme ve Haysiyetsiz Hayat Sürme	142
1. Küçük Düşürücü Bir Suç İşleme	142
2. Haysiyetsiz Hayat Sürme	142
D. Terk	142
E. Akıl Hastalığı.....	143
II. GENEL BOŞANMA SEBEPLERİ	144
A. Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması.....	144
1. Evlilik Birliği, Temelinden Sarsılmalı.....	144
2. Ortak Hayat Çekilmez Hale Gelmeli	144
3. Davacının Daha Fazla Kusurlu Olduğu İtirazı Yapılmamış Olmalı.....	145
B. Eşlerin Boşanma Konusunda Anlaşmaları.....	145
C. Ortak Hayatın Yeniden Kurulamaması.....	146
III. BOŞANMA DAVASI	146
A. Davanın Konusu	146
B. Yargılama Usulü.....	147
C. Geçici Önlemler	148
D. Boşanma Kararı ve Sonuçları.....	148
1. Eşler Açısından Sonuçları.....	148
2. Çocuklar Açısından Sonuçları.....	149
3. Malî Sonuçları	149
a. Maddî Tazminat.....	149
E. Manevî Tazminat.....	150
§ 5. EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ	150
I. EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ	150
A. Eşlerin Hak ve Yükümlülükleri.....	150
1. Genel Olarak.....	150
2. Konutun Seçimi, Birliğin Yönetimi ve Giderlere Katılma.....	151

3. Kadının Soyadı.....	151
4. Eşlerin Meslek ve İşi.....	152
B. Birliğin Temsili.....	152
1. Eşlerin Temsil Yetkisi	152
2. Sorumluluk.....	152
3. Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlanması	153
4. Temsil Yetkisinin Geri Verilmesi.....	153
C. Eşlerin Hukukî İşlemleri.....	153
1. Kural	153
2. Aile konutu.....	153
D. Evlilik Birliğinin Korunması	154
1. Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi.....	155
2. Borçlulara Ait Önlemler.....	155
3. Tasarruf Yetkisinin Sınırlanması.....	156

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NAFAKA, SOYBAĞI, EVLAT EDİNME, VELAYET VE ÇOCUK MALLARI

§ 6. ÇOCUĞA TAKDİR EDİLECEK NAFKA.....	157
I. TEDBİR NAFKASI	157
A. Evlilik Birliği Devam Ederken İstenebilecek Tedbir Nafakası.....	157
1. Evlilik Birliğinden Doğan Yükümlülüklerin Taraflarca Yerine Getirilmemesi	157
2. Çocuk İçin İstenen Tedbir Nafakası	158
3. Butlan Davasında Hükmedilecek Tedbir Nafakası	158
4. Boşanma veya Ayrılık Davasında Hükmedilecek Tedbir Nafakası.....	158
5. Evlât Edinilen Çocuk Lehine Hükmedilecek Tedbir Nafakası	159

B. Tedbir Nafakası ile İlgili Hükümler	160
1. Tedbir Nafakasının Başlangıcı	160
2. Tedbir Nafakasının Miktarının Belirlenmesi.....	161
3. Tedbir Nafakasının Artırılması veya Azaltılması.....	162
4. Tedbir Nafakasının Eda Biçimi ve Zamanı	163
5. Tedbir Nafakasının Sona Ermesi	164
C. Tedbir Nafakasında Usul Hükümleri	164
1. Taraflar.....	164
2. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	165
a. Görevli Mahkeme.....	165
b. Yetkili Mahkeme.....	165
3. İspat Yüğü.....	166
II. YOKSULLUK NAFAKASI	166
A. Genel Olarak.....	166
III. YOKSULLUK NAFAKASI	167
IV. YOKSULLUK NAFKASININ ŞARTLARI	169
V. YOKSULLUK NAFKASINDA SÜRE PROBLEMİ	171
VI. YOKSULLUK NAFKASININ SÜRELİ TALEP EDİLMESİ.....	172
VII. ANAYASA MAHKEMESİNİN YOKSULLUK NAFKASININ SÜRESİNE İLİŞKİN KARARI	172
A. Yerel Mahkemenin İptal Gerekçesi	173
B. Anayasa Mahkemesinin Kararı ve Gerekçesi	174
C. Anayasa Mahkemesi Üyesinin Red Gerekçesi	175
D. Anayasa Mahkemesi Kararının Değerlendirilmesi	176
VIII. İŞTİRAK NAFKASI	178
A. Genel Olarak.....	178
B. İştirak Nafkasının Mahiyeti.....	179
1. İştirak Nafkası Ödenmesi Gereken Hâller	179
a. Butlanına Karar Verilen Evlilikten Doğan Çocuklar	179

b.	Ayrılık Hâlinde Velâyeti Taraflardan Birine Verilen Çocuklar.....	179
c.	Boşanma Hâlinde Velâyet Hakkı Taraflardan Birine Verilen Çocuklar	180
d.	Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi Hâlinde Velâyet Hakkı Taraflardan Birine Verilen Çocuklar	180
e.	Evlilik Dışında Doğan Çocuklar.....	181
2.	Velâyetin Taraflardan Birine Verilmesi.....	183
3.	İştirak Nafakası	186
C.	İştirak Nafakasının Hükümleri.....	187
1.	İştirak Nafakasının Başlangıcı.....	187
2.	İştirak Nafakasının Miktarının Belirlenmesi	190
3.	İştirak Nafakasının Artırılması veya Azaltılması	193
4.	İştirak Nafakasının Eda Biçimi ve Zamanı	195
5.	İştirak Nafakasının Sona Ermesi	195
D.	İştirak Nafakasında Usul Hükümleri.....	196
1.	Taraflar.....	196
2.	Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	198
a.	Görevli Mahkeme.....	198
b.	Yetkili Mahkeme.....	200
3.	İspat Yüğü.....	200
IX.	YARDIM NAFKASI	201
A.	Genel Olarak	201
B.	Nafaka Borçluları ve Alacaklıları	202
1.	Üstsoy ve Altsoy	202
2.	Kardeşler	203
3.	Kamu Kurumları	204
C.	Yardım Nafakasının Koşulları	205
1.	Nafaka Yükümlülüğünün Nafaka Alacaklısı Bakımından Koşulları	205

a.	İstemde Bulunma Koşulu	205
b.	Yoksulluk Hâli	205
2.	Nafaka Yükümlülüğünün Nafaka Borçlusu Bakımından Koşulları	210
a.	Üstsoy ve Altsoyun Ödeme Kabiliyeti	210
b.	Yardım Nafakasında Kardeşin Ödeme Kabiliyeti	211
D.	Yardım Nafakasında Sıra	212
E.	Yardım Nafakasının Hükümleri	216
1.	Yardım Nafakasının Başlangıcı	216
2.	Yardım Nafakasının Miktarının Belirlenmesi.....	217
3.	Yardım Nafakasının Artırılması veya Azaltılması.....	219
4.	Yardım Nafakasının Eda Biçimi ve Zamanı.....	220
5.	Yardım Nafakasının Sona Ermesi.....	222
§ 7.	SOYBAĞI.....	223
I.	GENEL OLARAK	223
II.	KAN BAĞINA DAYANAN SOYBAĞI	224
A.	Soybağının Kurulması.....	224
1.	Çocuk ile Ana Arasında Soybağı Kurulması.....	224
2.	Çocuk ile Baba Arasında Soybağı Kurulması	225
a.	Ana ile Evlilik	225
aa.	Çocuğun Doğduğu veya Ana Rahmine Düştüğü Sırada Ana ile Evli Olma.....	225
b.	Babalık Karinesinin Çürütülmesi: Soybağının Reddi	228
c.	Soybağının Reddi Sebepleri.....	230
aa.	Çocuğun Ana Rahmine Evlilik İçinde Düşmesi	230
bb.	Cinsel İlişkinin İmkânsız Olduğunun İmkânsızlığının İspatı	230
cc.	İllyet Bağının Bulunmadığının İspatı ile.....	231
dd.	Çocuğun Ana Rahmine Evlilikten Evvel veya Ayrı Yaşama Sırasında Düşmüş Olması	231

d. Soybağı Davasında Taraflar	232
aa. Davacılar	232
aaa. Koca ve Çocuk	232
bbb. Diđer İlgililer	233
bb. Davalılar.....	235
3. Hak Düşürücü Süreler.....	236
4. Soybağının Reddi Davasında Yetkili ve Görevli Mahkeme	237
5. Soybağının Reddi Kararının Sonuçları.....	238
a. Ana ile Babanın Çocuğun Doğumundan Sonra Evlenmesi.....	238
aa. Evlenmenin Soybađına Etkisi.....	238
bb. Bildirim.....	239
cc. İtiraz ve İptal.....	240
B. Tanıma	241
1. Genel Olarak.....	241
a. Esasa İlişkin Şartları	241
aa. Tanıyanın Baba Olması.....	241
bb. Çocuğun Başka Bir Erkekle Soybağı İlişkisinin Olmaması	242
b. Şekle İlişkin Şartlar.....	243
2. TANIMANIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	244
a. Genel Olarak.....	244
b. Tanımanın Butlanı.....	244
c. Tanımanın İptali.....	244
d. Davada Taraflar.....	245
e. İspat Yüğü.....	246
f. Hak Düşürücü Süreler.....	247
g. Yetkili ve Görevli Mahkeme	247
C. Babalık Hükmü	247
1. Genel Olarak.....	247
2. Davanın Tarafları	248

3. Hak Düşürücü Süreler.....	249
4. İspat Yükü.....	250
III. DAVANIN SONUCU	252
A. Çocuk Bakımından	252
1. Soybağının Kurulması.....	252
2. Nafaka	252
a. Çocuk Bakımından.....	252
b. Ana Bakımından.....	252
3. Babalık Davasında Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	253
IV. SOYBAĞININ VELAYETE BAĞLI OLMAYAN (GENEL) HÜKÜMLERİ	254
A. Genel Olarak.....	254
B. Çocuğun Soyadı.....	254
C. Çocuğun Vatandaşlığı	256
D. Çocuğun Velayeti.....	256
E. Çocukla Kişisel İlişki Kurulması.....	257
F. Çocuğun Bakım ve Eğitim Giderlerinin Karşıllanması	258
G. Çocuğun Mirasçılığı.....	260
§ 8. YAPAY DÖLLENME VE SOYBAĞI	261
I. GENEL OLARAK	261
II. YAPAY DÖLLENMENİN TÜRLERİ.....	262
A. Homolog Döllenme.....	262
B. Heterolog Döllenme.....	265
III. IN- VITRO FERTİLİZASYON (TÜP BEBEK)	266
IV. TÜRK HUKUKUNDA YAPAY DÖLLENME.....	268
V. YAPAY DÖLLENMEDE SOYBAĞI SORUNU.....	269
A. Genel Olarak.....	269
B. Homolog Döllenmede Soybağı	270
C. Heterolog Döllenmede Soybağı	283
1. Evli Çifte Yumurta Bağışında Soybağı	283

2. Yabancı Bir Erkeğin Sperminin Kullanılmasında Soybağı.....	285
a. Kadın Evli İse.....	285
b. Kadın Evli Değilse,.....	289
3. Embriyon Bağışında Soybağı.....	290
4. Yardımcı Annelikte Soybağı	291
a. İkame Annelikte Soybağı	291
b. Taşıyıcı Annelikte Soybağı.....	292
§ 9. VELÂYET	297
I. TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	297
II. VELAYETE TABİ OLANLAR	302
III. VELAYET HAKKINA SAHİP OLANLAR.....	302
IV. VELAYET HAKKININ ÖZELLİKLERİ	303
V. VELAYETİN KAPSAMI.....	304
A. Genel Olarak.....	304
B. Çocuğa Ad Koyma.....	304
C. Çocukla Birlikte Yaşama.....	304
D. Çocuğun Yerleşim Yeri.....	304
E. Çocuğun Bakımı ve Eğitimi	305
F. Çocuğun Söz Dinleme Yükümlülüğü.....	305
G. Çocuğun Ehliyeti ve Temsili.....	306
H. Çocuğun Aileyi Temsil Etmesi.....	307
VI. ÇOCUK İLE ANA VE BABASI ARASINDAKİ HUKUKİ İŞLEMLER.....	307
§ 10. BİRLİKTE VELAYET	308
I. GENEL OLARAK	308
II. BİRLİKTE VELAYET İLE İLGİLİ GELİŞMELER.....	310
III. BİRLİKTE VELAYETİN SÖZ KONUSU OLABİLECEĞİ DURUMLAR.....	315
A. Evlilik Birliğinin Sona Ermesi Neticesinde Müşterek Çocuğun Velayeti.....	316

B. Evlilik Birliği Dışında Doğan ocuđun Velayeti	317
IV. AİLE MAHKEMELERİNİN GÖREVİ	319
V. MEVZUATTAKİ DÜZENLEME VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	320
A. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Velayete İlişkin Hükümleri.....	320
B. Mehaz İsviçre Medeni Kanunu'nun Velayete İlişkin Hükümleri.....	322
C. Kamu Düzeni Kavramı erevesinde Kavramın Değerlendirilmesi	324
VI. BİRLİKTE VELAYETE HÜKMEDİLMEMESİ GEREKEN HALLER	335
A. AVelâyetin Kaldırılması Nedenlerinin Bulunması.....	335
B. Ebeveynler Arasında Sürekli Bir atışma Durumunun Bulunması.....	336
C. Ebeveynlerin Birbirleri İle İletişim Kurma İsteklerinin Bulunmaması.....	337
D. Ebeveynlerin Ortak Taleplerinin Velâyetin Taraflardan Birine Verilmesi Yönünde Olması.....	338
VII. ULUSLARARASI SÖZLEŐME ÇERÇEVESİNDE YAPILAN DEĞERLENDİRME	339
§ 11. EVLAT EDİNME.....	345
I. GENEL OLARAK	345
II. EVLAT EDİNMENİN KOŞULLARI	345
A. Genel Olarak.....	345
B. Küçüklerin Evlat Edinilmesi.....	345
1. Küçük Olma (Ergin Olmama).....	345
2. Bakma ve Eđitme	346
3. Evlat Edinilecek ocuđun Yararı.....	346
4. Evlat Edinenin Diđer ocuklarının Yararlarının Zedelenmemesi	347
5. Evlat Edinene Özgü Koşullar.....	347

a. Genel Olarak.....	347
b. Birlikte Evlat Edinme	348
c. Tek Başına Evlat Edinme	350
6. Evlatlığa Özgü Koşullar	350
7. İlgililerin Rızası.....	351
C. Ergin ve Kısıtlıların Evlat Edinilmesi.....	353
1. İstisnai Niteliği.....	353
2. Özel Koşulları.....	354
3. Küçüklerin Evlat Edinilmesine İlişkin Hükümlerin Kıyasen Uygulanması.....	355
III. EVLAT EDİNMEDE ARACILIK.....	355
IV. EVLAT EDİNMENİN ŞEKLİ VE USULÜ	356
A. Mahkeme Kararı	356
B. Nüfus Kütüğüne Kayıt	357
C. Evlat Edinme İle İlgili Kayıt ve Belgelerin Gizliliği	358
V. EVLAT EDİNMENİN SONUÇLARI	358
A. Evlatlığın Kişisel Durumuna ilişkin Sonuçlar	358
1. Evlatlığın Öz Adı	358
2. Evlatlığın Soyadı.....	358
3. Evlatlığın Ana ve Baba Adı.....	358
4. Evlatlığın Vatandaşlığı.....	358
5. Hısımlık.....	359
6. Evlenme Yasağı.....	359
B. Ana Babaya Ait Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Sonuçlar	359
1. Bakım Yükümlülüğü.....	359
2. Velayet Hakkı	359
3. Evlatlığın Asıl Ana Babası ile Kişisel İlişkisi.....	360
4. Karşılıklı Yardımlaşma, Saygı ve Anlayış Gösterme Yükümlülüğü.....	360
5. Mirasçılığa İlişkin Sonuçlar	361

VI. EVLATLIK İLİŞKİSİNİN KALDIRILMASI.....	361
A. Hukuki Niteliği	361
B. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılması Sebepleri.....	361
C. Davanın Tarafları	363
D. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılmasının İstenemeyeceği Haller..	363
E. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılmasının Sonuçları.....	364
§ 12. ÇOCUK MALLARI	364
I. GİRİŞ	364
II. ÇOCUK MALLARI.....	366
III. ÇOCUK MALLARININ YÖNETİMİ	367
A. Genel Olarak.....	367
B. Velayete Sahip Ana ve Babanın Yönetim Hakkı ve Yükümlülüğü	368
C. Ana ve babanın Yönetim Hakkının Dışında Kalan Mallar ...	371
D. Yönetim Hakkının Sona Ermesi	373
IV. ÇOCUK MALLARININ KULLANILMASI.....	375
V. ÇOCUK MALLARININ HARCANMASI.....	377
VI. ÇOCUK MALLARININ KORUNMASI	380
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	383